

مدیریت دارویی چیست

مورد چگونگی مصرف دارو، راه‌های مصرف بهینه دارو، تذکر به بیمار و پزشک معالج در مورد تداخل اثر داروها و یادآوری به بیماران پیرامون عوارض جانبی داروها مراقبت لازم را انجام دهد. گروهی دیگر از داروسازان عقیده دارند که

برداشت داروسازان از مفهوم مدیریت دارویی، باعث شده بین آن‌ها اختلاف نظر وجود داشته باشد.

گروهی از داروسازان معتقدند که مدیریت دارویی به معنای «مراقبت‌های دارویی» است. از دیدگاه این گروه، داروساز وظیفه دارد که در

«مدیریت دارویی» به معنی درمان‌شناسی یا دارو درمانی صحیح و اصولی است. این دسته از داروسازان معتقدند که وظیفه داروساز تعیین نوع دارو به منظور درمان صحیح و کامل بیمار پس از تشخیص بیماری توسط پزشک معالج است. واقعیت مساله این که چون هر گونه خدمات رسانی داروسازان به بیماران می‌تواند «مدیریت دارویی» توصیف شود، لذا هر دو نظریه عنوان شده، «مدیریت دارویی» تلقی شده و مدارک و اسناد دولتی در انگلیس تحت عنوان «داروسازی در آینده» نیز موید این نکته است. دیدگاه جدیدی که اخیراً پیرامون «مدیریت دارویی» مطرح شده است، این است که «مدیریت دارویی» تهیه منظم و مداوم پروتکل‌های دارو درمانی از راه همکاری مستمر و دو طرفه بین بیماران و متخصصین با کمترین هزینه می‌باشد. طرفداران این دیدگاه، چهار بعد کلیدی: امتیاز بالینی داروی تجویز شده، همکاری تنگاتنگ پزشک و بیمار، کنترل هزینه‌های مربوط به دارو درمانی و بالاخره هماهنگی لازم بین بیماری و نوع داروی تجویز شده را، عامل موفقیت دیدگاه اخیر پیرامون «مدیریت دارویی» می‌دانند.

نکته‌ای که در اینجا لازم است تذکر داده شود مفهوم واقعی کنترل هزینه‌های دارو درمانی است. کنترل هزینه یا درست‌تر آن کمترین هزینه به این مفهوم است که دارویی را برای درمان بیمار انتخاب کنیم که در عین ارزان بودن، بهترین نتیجه را در درمان بیمار به همراه داشته باشد. این وظیفه داروساز است که برای کاهش هزینه، هر داروی ارزان قیمتی را برای بیمار تخصیص ندهد، بلکه در انتخاب داروی ارزان، قبل از مساله اقتصادی، درمان حداکثری بیماری

را در نظر بگیرد. در چنین حالتی است که «مدیریت دارویی» به بهترین شکل خود اعمال شده است.

بعضی از بیماران ممکن است به منظور صرفه جویی در هزینه‌های درمانی، به خود درمانی روی آورند. در اینجا یکی دیگر از جنبه‌های «مدیریت دارویی»، یعنی دخالت داروساز در جلوگیری از خود درمانی بیمار به منصفه ظهور می‌رسد.

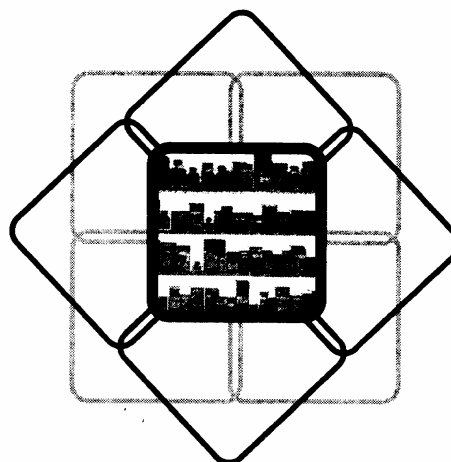
اگر بپذیریم که «مدیریت دارویی» در واقع کمک به بیمار برای رسیدن به درمان صحیح بیماری است، داروساز بایستی به مواردی از این دست توجه داشته و عامل به آن‌ها باشد:

۱- جنبه‌های درمانی و اقتصادی داروی توصیه شده برای بیمار را در نظر داشته، روند کنترل و درمان بیماری را از طریق بیمار یا خانواده‌اش دنبال کند.

۲- گفتگو بین داروساز و بیمار به شکلی مستمر ادامه داشته تا از این طریق نیازهای بیمار مشخص شده و بیمار برای ادامه درمان بیماری تشویق شود.

۳- رایزنی‌های مداوم بین داروساز و پزشک برای انتخاب بهترین دارو از یکسو، و بهترین روش درمان از سوی دیگر برای بیمار مفید بوده و می‌تواند حداقل هزینه را در هر پروتکل دارو درمانی انتخاب شده برای بیمار به همراه داشته باشد.

۴- انتقال درست و صحیح عوارض جانبی و تداخل‌های دارویی از سوی داروسازان به همکاران پزشک، در عین این که به پزشکان در نسخه نویسی منطقی کمک می‌کند، نقشی اساسی و بی‌بدیل در درمان بیماری بیماران

بیماران را هدف قرار می‌دهد، که چنین است، پس «مدیریت دارویی» گفتگو با پزشک به منظور شناساندن جنبه‌های مثبت و منفی درمانی هر دارو از یکسو، و راهنمایی و هدایت بیمار در جهت استفاده صحیح و به جای داروی تجویزی از سوی دیگر است، در عین این که تمام مسایل پیش گفت را نیز شامل می‌شود.

سخن آخر این که جلوگیری از آشفتگی بازار دارویی نیز از جنبه‌های دیگر «مدیریت دارویی» است، که عدم توجه به آن، لطمات جبران ناپذیری به نظام دارویی یک کشور وارد کرده و سیستم درمانی را نیز دچار هرج و مرج و سر در گمی می‌کند. بنابراین در نگاه این چنینی به «مدیریت دارویی»، در عین این که بازار دارویی از داروهای رنگارنگ کارخانه‌ها و شرکت‌های ریز و درشت داروسازی جهان انباشته می‌شود، معلوم نیست که به درمان بیماران کمک کرده‌ایم، یا اقتصاد شرکت‌ها و کارخانه‌های بین‌المللی داروسازی را رونق بخشیده‌ایم!

لذاست که «مدیریت دارویی» از این منظر، سامان‌دهی به وضعیت دارویی و توجه به توان اقتصادی جامعه است، تا پر کردن بازار از داروهای گوناگونی که معلوم نیست عطش کاذب آن کی سیراب می‌شود!

دکتر فریدون سیامک‌نژاد

داشته، تعامل بیمار به ادامه صحیح مصرف داروهای تجویزی را نیز به دنبال دارد. «مدیریت دارویی» از منظری دیگر نیز باید دیده شود. داروسازان بایستی در «مدیریت دارویی» موثر و مفید، این نکته را در نظر داشته باشند که به موازات ارتقا دانش خویش در امر شناسایی درست و صحیح داروها، مهارت‌های مربوط به داروسازی بالینی را نیز کسب کنند. امروزه بر کسی پوشیده نیست که «مدیریت دارویی» برای کمک به پزشک به منظور شناسایی بیماری از یکسو، و انتخاب داروی با اثر بالا و هزینه پایین از سوی دیگر، از وظایف بی‌چون و چرای داروسازان است.

در همین ارتباط، نقش انجمن‌های داروسازان برای سازماندهی بهتر و مفیدتر داروسازان در کمک به پزشک و بیمار بسیار حائز اهمیت است.

در یک کلام این که اگر دارو با تمام بودجه‌هایی که برای کشف هر نوع آن هزینه می‌گردد، و با همه دانش و وقتی که برای یافتن هر قلم آن صرف می‌شود، درمان بیماری